

Rūdolfis Rubenis, Mg.hist.

Latvijas Universitātes Muzeja krājuma glabātājs

Latviešu studentu korporācijas *Tervetia* krāsu deķelis

2022. gada 30. aprīlī LU vecākā (pirmā) latviešu studentu korporācija *Tervetia* atzīmēs savu Simtgadi. Tā ir dibināta 1922. gada 30. aprīlī, kad Latvijas valsts neatkarība bija izcīnīta un starptautiski atzīta. Tajā laikā Latvijas Augstskola vēl nebija ieguvusi Latvijas Universitātes nosaukumu, jo LU 1. Satversmes projekts vēl atradās izstrādes procesā. Tomēr studentu akadēmiskā dzīve sekmīgi atjaunojās pēc Latvijas Neatkarības kara (1918-1920), pēc 1920. gada 11. augusta, kad no frontes atgriezās studenti-karavīri. Starp viņiem bija Latvijas armijas studējošā virsniecība, kas pēc kara izlēma pievienotie LU studējošo pulkam, dibinot LU pirmo studentu korporāciju *Tervetia* ar mērķi pulcināt aktīvos studentus-virsniekus pēc izcīnītās neatkarības nopietnam, ražīgam darbam Latvijas sabiedrības un zinātnes labā.

***Tervetia* krāsu regālijas LU Muzeja krājumā**

Studentu korporācijas *Tervetia* krāsu deķelis. Foto:
Rūdolfis Rubenis (LU Muzeja krājums)

Veicot LU Studentu akadēmisko mūža organizāciju apakškolekciju izveides darbu, tika **systematizēti 1066 priekšmeti**, no kuriem 6 ir studentu korporācijas *Tervetia* regālijas. Regālijas ir simboliski priekšmeti, kas simbolizē studentu korporācijas vērtības un ideālus. Studentu korporāciju regālijas klāj trīs krāsas (trikolors), kam katram ir sava simboliskā nozīme. *Tervetia* trikolors ir oranžs-sudrabs-zils, no kurām oranžs simbolizē Tēvzemes mīlestību, Godu un Mūža

draudzību.¹ No standarta viedokļa, pie korporanta regālijām pieder organizācijas karogs, krāsu

¹ Skalbergs, Atis. *Gods kalpot Latvijai!: publicistika un intervijas*. 2005, 335.-336. lpp.

deķelis, krāsu lentes un kaligrāfiskā nozīme (cirķelis), kā arī pie žaketes piepsrauzams krāsu vairodziņš un pārnēsājama pulksteņa ķēdīte (bircifelis). Mēneša priekšmeta ietvaros ir izvēlēts krāsu deķelis. Šo regāliju drīkst nēsāt tikai studentu korporācijas *Tervetia* biedrs (komiltonis) un vecbiedrs (filistrs), bet to nedrīkst nēsāt nepilntiesīgs *Tervetia* biedra kandidāts (juniors), citas studentu korporācijas un pie studentu korporācijām nepiederošas personas.² Attiecīgais krāsu deķelis nesen tika nodots saldēšanās procesam LU Botānikas un mikoloģijas kolekcijas speciālistu rīcībā laikposmā no 02.02.2022 līdz 28.02.2022, lai nodrošinātu tā ilgstošu saglabātību, veicot parazītu un citu mikrobu iznīdēšanu. Saldēšanu varētu saukt arī par **konservāciju**, kas ļauj saglabāt krāsu deķeli esošajā formā, nodrošinot tā vēsturisko formu.³ Varētu šķist, ka tas ir bojājums, taču caurdurti caurumi uz krāsu deķeļa nav bojājums. Studentu korporācijās ir tradīcija apliecināt savu piederību studentu korporācijas saimei, izdurot ar parādes rapieri caurumu akadēmiskā gada sākumā un beigās, kā arī jubilejas svētkos.

Studentu korporācijas *Tervetia* krāsu deķelis. Foto: Rūdolfs Rubenis (LU Muzeja krājums)

Krāsu deķeļa nēsāšanas reglaments

Pašsaprotami, *Tervetia* krāsu deķeli drīkst nēsāt tikai biedri un vecbiedri, taču viņiem pašiem ir jāievēro **reglamentējoši noteikumi** krāsu deķeļu nēsāšanā. Krāsu deķeli drīkst nēsāt tikai pie uzvalka, smokinga vai frakas. Krāsu deķelis jāvelk kopā ar krāsu lenti, kas tiek uzlikta pār krūtīm no labā pleca uz kreiso gurnu zem žaketes vai virs vestes.⁴ Ja *Tervetia* loceklis ir ar militāro formastērpu mugurā, krāsu deķeli drīkstēja nēsāt uz galvas, bet krāsu lenti ir jāvelk pāri formas tērpam, nevis zem tā. Krāsu deķeļus drīkst nēsāt tikai savas studentu korporācijas eksternajos un internajos pasākumos, kur atļauts lietot studentu korporāciju regālijas. Militārajās parādēs krāsu

² Studentu korporācija *Tervetia* <https://enciklopedija.lv/skirklis/102462>

³ LU Muzeja LU vēstures kolekcijas darbiniekam izsniegto krājuma priekšmetu reģistrācijas žurnāls (2021.-šodien), 1. lpp.

⁴ Pozņaka, Annija., Rubenis, Rūdolfs. *Neaizmirstamās biogrāfijas: Rūdolfs Jurciņš un Beveronija*. Rīga: LU Muzejs. 2021. Pieejams: <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/56580>

regālijas nedrīkst nēsāt, ja korporants ir militārajā formastērpā. Citādi krāsu regāliju lietošana ir atļauta, bet pie uzvalka un, ja studentu korporācijām ir saskaņota dalība militārajās parādēs. Kad Latvijas armijas ģenerālis un LU Vēstures institūta (tajā laikā Latvijas Vēstures institūta) pētnieks, vēsturnieks Mārtiņš Peniķis 1931. gada 18. novembrī piedalījās Latvijas neatkarības proklamēšanai veltītā militārajā parādē, viņš stādījās priekšā kā militārpersona, nenēsājot savas studentu korporācijas regālijas. Tomēr parādē dalību ņēma **Latvijas studentu korporāciju karogu parādes**, kurās, pašsaprotami, korporanti piedalījās uzvalkos ar savu korporāciju krāsu regālijām. Viņi gan tika nostādīti atsevišķā ierindā no Latvijas armijas daļām.⁵

Tervetia krāsu deķeļa publiskā ievērbība

Studentu korporācijas Tervetia biedrs Krišjānis Brakovskis LU Muzeja izstādē "Gadsimta students", 2019. gada 1. novembris (Foto: Kaspars Olševskis, Tervetia)

Latviešu studentu korporācija *Tervetia* kopā ar latviešu studentu korporāciju *Gundega* apmeklēja LU Muzeju 2019. gada 1. novembrī, kas izpaudās ar ekskursiju pa LU galveno ēku. Ekskursija tika organizēta kā abu korporāciju kopīgs, eksternais literārais vakars, kas tika veltīts LU vēsturei. Kā korporāciju oficiāls pasākums, šajā pasākumā korporanti/es piedalījās ar savām regālijām. *Tervetia* pārstāvjus **ieinteresēja savas studentu**

korporācijas regālijas, kas tika eksponētas LU Muzeja izveidotajā, LU Simtgadei veltītajā izstādē "Simgades students". Šajā izstādē tika eksponēts pats šīs studentu korporācijas krāsu deķelis, kas izvēlēts par 2022. gada aprīļa mēneša priekšmetu.⁶ *Tervetia* korporanti uzskatīja, ka krāsu deķelis ir jā saglabā esošā formā, tādejādi saglabājot tā vēsturisko autentiskumu. Tamdēļ LU Muzeja Krājuma komisija izlēma 2022. gada janvārī-februārī nodot to saldēšanai, lai sekmētu tā konservāciju.

⁵ <https://www.youtube.com/watch?v=t-bp69KqcL0>

⁶ Rubenis, Rūdolfš. Korporāciju eksponāti LU izstādē "Gadsimta students". No: Grigorjeva, Sandra (galv. red.). *Universitas: 90 gadi (112/2020)*. Rīga: Filistru biedrību savienība. 2020, 33.-35. lpp. http://site-688813.mozfiles.com/files/688813/universitas_112_web.pdf

Izmantotie avoti un literatūra

1. LU Muzeja LU vēstures kolekcijas darbiniekam izsniegto krājuma priekšmetu reģistrācijas žurnāls (2021-šodien), 1. lpp.
2. Pozņaka, Annija., Rubenis, Rūdolfs. *Neaizmirstamās biogrāfijas: Rūdolfs Jurciņš un Beveronija*. Rīga: LU Muzejs. 2021. Pieejams: <https://dspace.lu.lv/dspace/handle/7/56580>
3. Rubenis, Rūdolfs. Korporāciju eksponāti LU izstādē “Gadsimta students”. No: Grigorjeva, Sandra (galv. red.). *Universitas: 90 gadi (112/2020)*. Rīga: Filistru biedrību savienība. 2020, 33.-35. lpp. http://site688813.mozfiles.com/files/688813/universitas_112_web.pdf
4. Skalbergs, Atis. *Gods kalpot Latvija!: publicistika un intervijas*. 2005, 335.-336. lpp.
5. Studentu korporācija Tervetia. <https://enciklopedija.lv/skirklis/102462>
6. <https://www.youtube.com/watch?v=t-bp69KqcL0>